

Yttrande över förslag på digitala lösningar för digitaliserad tillsynsvägledning

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet bedömer att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Bakgrund och innehållet i förslaget

Förslagsställaren anger att tillsynsvägledningen idag varierar mellan myndigheter och att samordningen däremellan brister, vilket även påverkar enhetligheten i de beslut som tas. Förslagsställaren lämnar därför två förslag på digitala lösningar - ett för råd och stöd och ett för uppföljning och utvärdering. En nationell myndighetsgemensam webbplats föreslås bli den digitala lösningen för råd och stöd. Förslagsställaren föreslår att webbplatsen blir den centrala punkten för publicering av tillsynsvägledande information och att den ska rymma miljöbalkens samtliga branscher och sakområden, där varje bransch och sakområde innehåller en vald uppsättning med funktioner och information.

Den andra digitala lösningen som föreslås handlar om uppföljning och utvärdering och innebär att tillsynsmyndigheter lämnar tillsynsdata till en central punkt där den valideras, lagras och bearbetas. Förslagsställaren anger att lösningen behöver kunna erbjuda förädlade och paketerade dataprodukter, analysverktyg och möjlighet att presentera tillsynsdata som exempelvis grafer, nyckeltal eller dataset. Vidare föreslås att naturvårdsverket blir ansvarig myndighet för digitalisering av tillsynsvägledning enligt miljöbalken och att respektive tillsynsvägledande myndighet behåller ansvaret för sitt vägledningsområde. Förslagen till ändringar rör bestämmelser i miljöbalken (1998:808) och miljötillsynsförordningen (2011:13).

Konsekvenser för företag

Förslagsställaren anger att förslaget berör tillsyn och informationshantering inom miljöbalkens ca 50 olika branscher och sakområden. Förslaget på digitala lösningar för tillsynsvägledning anges skapa förutsättningar för mer likvärdiga processer och kundmöten, vilket enligt förslagsställaren leder till att informationsutbytet mellan myndigheter på olika nivåer förenklas och effektiviseras. En samordnad tillsynsvägledning anges vidare öka förutsättningarna för en rättssäker och likvärdig kvalitet i vägledningen till tillsynsmyndigheterna. Förslaget anges således även skapa förutsättningar för en effektiv utveckling av tillsyn, råd och stöd inom hela miljöbalksområdet och en mer enhetlig tillämpning av aktuell lagstiftning, vilket bidrar till likvärdiga konkurrensvillkor för de företag som är föremål för miljöbalkstillsyn.

Förslagsställaren anger att de företag som bedöms påverkas direkt av förslagen är leverantörer av de verksamhetssystem som tillsynsmyndigheter använder eller kan komma att använda. Framför allt förslaget avseende digital lösning för uppföljning och utvärdering

anges skapa ett förändringsbehov av tillsynsmyndigheternas verksamhetssystem då dessa kan komma att behöva hantera mer information inom respektive bransch och sakområde samt förhålla sig till en gemensam modell för hur information ska hanteras och lämnas till den gemensamma tillsynsplattformen. Förslagsställaren menar att det finns svårigheter i att bedöma hur stora kostnader det medför och att det även kan variera mellan de olika verksamhetssystemen. Förslagsställaren uppskattar att det rör sig om 10–15 miljoner kr i utvecklingskostnad per system, baserat på förslagsställarens tidigare erfarenheter från liknande omställningar. Förslagsställaren anger dock att avtalsförhållanden mellan systemleverantörer och tillsynsmyndigheter varierar och därmed även hur kostnader kommer att fördelas i det korta och långa perspektivet. Samtidigt anges att systemen kan bli mer kostnadseffektiva att förvalta över tid då förslagen kan leda till en ökad tydlighet för systemleverantörerna avseende kraven på informationshantering.

Motivering till Regelrådets ställningstagande

Regelrådet konstaterar att förslaget kan leda till en mer enhetlig tillämpning av lagstiftningen vilket kan förbättra konkurrensvillkoren för företag, vilket också förslagsställaren anger. Konsekvensutredningen innehåller dock inga djupare analyser kring hur de direkt berörda företagen kan påverkas av de förändringar som föreslås, till exempel gällande tidsåtgång för tillsyn eller påverkan på avgifternas storlek. Regelrådet finner att en sådan analys hade kunnat inkludera påverkan på både kort och lång sikt i och med de kortsiktiga investeringar som kan behöva göras av kommunerna och de tidsvinster som på längre sikt kan göras med en effektivare och samordnad tillsyn. Regelrådet uppfattar att det kan finnas vissa utmaningar i att kvantifiera sådan påverkan på företagens kostnader, såväl som intäkter, men finner likväl att de kvalitativa resonemangen i dessa delar hade behövt utvecklas. Regelrådet konstaterar samtidigt att det finns en redogörelse av direkt påverkan på företagens kostnader vilket är positivt. En redogörelse av påverkan på företagens intäkter saknas dock, vilket är en brist. Regelrådet finner således beskrivningen av förslagets påverkan på företagens kostnader bristfällig. Regelrådet finner beskrivningen av förslagets påverkan på företagens intäkter bristfällig.

Vad gäller vilka företag som påverkas så är informationen relativt knapphändig och hade behövt utvecklas, detsamma gäller beskrivningen av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag. Regelrådet konstaterar, som förslagsställaren även anger, att förslaget kan leda till mer likvärdiga konkurrensvillkor. Samtidigt är beskrivningen av dagens utmaningar på området, med exempelvis olika avgifter, oenhetlig tolkning av regelverk, såväl som hur de förslag som läggs fram kan hantera dessa utmaningar, tunn. Regelrådet finner således beskrivningen av berörda företag, samt påverkan på konkurrensen för berörda företag, bristfällig.

Regelrådet konstaterar vidare att beskrivningar av särskilda hänsyn till små- och medelstora företag samt åtgärder för att begränsa förslagets kostnader eller andra effekter saknas, vilket är en brist.

Regelrådet finner övriga delasppekter, utöver ovan nämnda, tillräckligt tydligt redovisade och därmed godtagbara.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 11 februari 2026.

I beslutet deltog Anna-Lena Bohm (ordförande), Helena Fond, Hans Peter Larsson, Roland Sigbladh och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av Erik Palm.

Anna-Lena Bohm

Ordförande

Erik Palm

Föredragande